

บทที่ 3

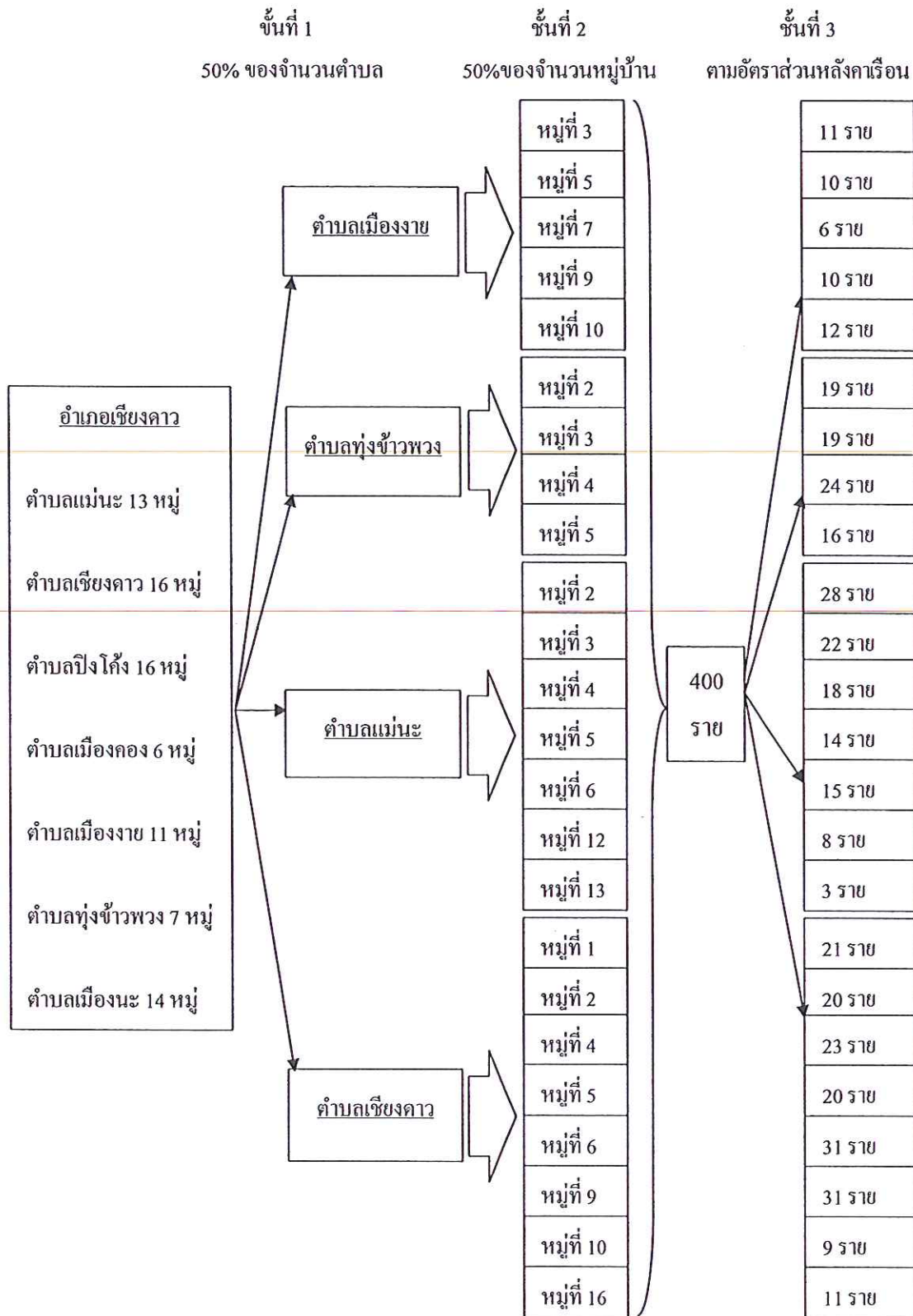
วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Study) เพื่อศึกษาการรับรู้สภาวะสุขภาพของตนเองและการเข้าถึงสื่อด้านสุขภาพ รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้และการเข้าถึงสื่อด้านสุขภาพของประชาชนอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ประชาชนอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 83 หมู่บ้าน 7 ตำบล ในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 26,263 หลังคาเรือน 88,887 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนอายุตั้งแต่ 15-65 ปี ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 83 หมู่บ้าน 7 ตำบล ในอำเภอเชียงดาว 400 คน ขนาดของประชากรกลุ่มตัวอย่างคำนวณจากตารางสำเร็จรูปของ Yamane (1967, p.886) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ $\pm 5\%$

โดยระบุประชากรที่ใช้ในการศึกษาให้เป็นประชาชนอายุตั้งแต่ 15-65 ปี เนื่องจากเป็นกลุ่มที่ให้ข้อมูลได้ชัดเจน มีระดับความรู้ในระดับที่สื่อสารได้เข้าใจและมีระดับการตัดสินใจที่เชื่อถือได้ ทั้งเพศชายและหญิงทุกกลุ่มอาชีพ ทุกระดับความรู้และทุกกลุ่มเผ่าพันธุ์สัญชาติ ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 7 ตำบล โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling)

ภาพที่ 3.1 แสดงขั้นตอนการสุ่มประชากรกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งใช้ในการเก็บข้อมูล ประกอบไปด้วย 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยของครอบครัว ความพิการ หรือสภาพร่างกายที่เป็นอุปสรรคในการรับรู้ข่าวสารสุขภาพผ่านสื่อด้านสุขภาพ เป็นคำถามปลายปิดมีหลายคำตอบ ให้เลือกตอบ รวมทั้งสิ้น 8 ข้อ

ตอนที่ 2 การรับรู้สื่อด้านสุขภาพในชีวิตประจำวัน ผ่านทางสื่อสารมวลชนและสื่อบุคคล โดยแยกเป็นสื่อท้องถิ่นและสื่อส่วนกลางเป็นคำถามปลายปิดให้เลือกตอบ รวมทั้งสิ้น 4 ข้อ ประกอบด้วย

ความถี่ในการรับข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพในรอบ 7 วันที่ผ่านมา จากสื่อ 16 ประเภท แต่ละประเภทสื่อจะเลือกได้เพียงคำตอบเดียว พิจารณาเกณฑ์ให้คะแนนเป็น 4 ระดับ ประกอบด้วย

มากกว่า 5 ครั้งต่อสัปดาห์	ระดับคะแนน 3
3-5 ครั้งต่อสัปดาห์	ระดับคะแนน 2
1-2 ครั้งต่อสัปดาห์	ระดับคะแนน 1
ไม่ได้ติดตามสื่อนี้	ระดับคะแนน 0

ช่วงเวลาที่รับข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพบ่อยที่สุด จากสื่อ 16 ประเภท แต่ละประเภทสื่อ จะเลือกได้เพียงคำตอบเดียว เกณฑ์ให้คะแนนเป็น 6 ระดับ ประกอบด้วย

เช้าตรู่(ก่อนทำงาน)	หมายเลข 1
เช้าถึงเที่ยง	หมายเลข 2
เที่ยงถึงเลิกงาน	หมายเลข 3
เลิกงานถึงเข้านอน	หมายเลข 4
ทุกช่วงเวลา	หมายเลข 5
ไม่เคยรับผ่านสื่อนี้	หมายเลข 0

เคยได้รับข่าวสารด้านสุขภาพเรื่องต่างๆ จาก 12 เรื่อง ที่ระบุเกณฑ์พิจารณาคะแนนเป็น 2 ระดับ ประกอบด้วย

ไม่เคย	ระดับคะแนน 0
เคย	ระดับคะแนน 1

สมาชิกกลุ่มเยาวชน	หมายเลข 3
สมาชิกกลุ่มแม่บ้าน	หมายเลข 4
สมาชิกกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์	หมายเลข 5
สมาชิกกลุ่มผู้สูงอายุ	หมายเลข 6
อาสาสมัครสาธารณสุข	หมายเลข 7
อื่นๆ ระบุ.....	หมายเลข 8
ไม่มีตำแหน่งใดๆ	หมายเลข 9

ปัญหา หรืออุปสรรคทางด้านกายภาพต่อการรับรู้ข่าวสารด้านสุขภาพ แบ่งเป็น 2 ระดับ
เกณฑ์การให้คะแนน ประกอบด้วย

ไม่มี หมายเลข 0

มี หมายเลข 1 โดยระบุลักษณะปัญหา

การประกอบอาชีพกับการรับข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ เป็นคำถามปลายเปิดให้เลือกตอบ
ผู้ตอบเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ เกณฑ์การพิจารณาให้คะแนนตามความถี่ของลักษณะปัญหา
ที่เลือก ทั้งหมด 6 คำตอบ ประกอบด้วย

ทำงานจนไม่มีเวลารับรู้ข่าวสารด้านสุขภาพ	หมายเลข1
การประชุมอบรมความรู้ด้านสุขภาพ ทำให้เสียเวลาทำงาน	หมายเลข2
รับรู้ข่าวสารสุขภาพแล้วตื่นกลัว จนไม่กล้าไปทำงาน	หมายเลข3
การติดตามข่าวสารด้านสุขภาพ ช่วยให้สุขภาพดีและผลการทำงานดีขึ้น	หมายเลข4
การติดตามข่าวสารด้านสุขภาพ ไม่บังเกิดผลใดๆ	หมายเลข5
อื่นๆ โปรดระบุ.....	หมายเลข6

ตอนที่ 5 ปัจจัยการสื่อสารต่อการรับรู้สื่อด้านสุขภาพ อุปสรรคด้านเครื่องมืออุปกรณ์
ความเพียงพอของปริมาณสื่อ วิธีการที่คิดว่าเหมาะสมและข้อเสนอแนะ เป็นคำถามปลายเปิด
ให้เลือกตอบจำนวน 2 ข้อ และเป็นคำถามปลายเปิดให้เกิดการติดตาม โดยตอบคำถามตาม
ความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและประสบการณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์เอง จำนวน 2 ข้อ รวมทั้งสิ้น 4 ข้อ

ด้านอุปกรณ์เครื่องมือในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง เป็นอุปสรรคต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร
ด้านสุขภาพอะไรบ้าง เป็นคำถามปลายเปิดให้เลือกตอบ แบ่งเป็น 2 ระดับ เกณฑ์การให้คะแนน
ประกอบด้วย

ไม่มี ระดับคะแนน 0

มี ระดับคะแนน 1 โดยระบุลักษณะปัญหา

ปริมาณความเพียงพอของสื่อด้านสุขภาพที่ปรากฏในชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง เป็นคำถามปลายเปิดให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว เกณฑ์การพิจารณาให้คะแนนตามคำตอบที่เลือก ทั้งหมด 5 คำตอบ ประกอบด้วย

เพียงพอและไม่ต้องการเพิ่ม	หมายเลข 1
เพียงพอและต้องการแบบใหม่ๆ เพิ่มเติม	หมายเลข 2
ไม่เพียงพอและต้องการเพิ่มอีก	หมายเลข 3
ไม่เพียงพอ แต่ไม่ต้องการเพิ่ม	หมายเลข 4
อื่นๆ โปรดระบุ.....	หมายเลข 5

วิธีการ หรือรูปแบบใด ที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างและบุคคลในครอบครัวรับข่าวสารด้านสุขภาพได้ดีที่สุด เป็นคำถามปลายเปิด ที่ใช้การสัมภาษณ์ตามประเด็น โดยผู้สำรวจ

ความคิดเห็นเพื่อการพัฒนาสื่อด้านสุขภาพที่ปรากฏในพื้นที่ของกลุ่มตัวอย่าง เป็นคำถามปลายเปิด ที่อาจใช้การสัมภาษณ์นำประเด็น โดยผู้สำรวจ

การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยนำแบบสอบถามไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

1. ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาสาธารณสุข จำนวน 1 ท่าน
2. ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสาธารณสุข จากสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ หรือสำนักงาน

สาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 2 ท่าน

เป็นผู้ตรวจสอบความตรงและความครอบคลุมของเนื้อหา จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความชัดเจน เหมาะสม ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนที่จะนำไปหาความเชื่อมั่น

การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุง ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลองใช้กับประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่อำเภอไชยปราการ ซึ่งเป็นอำเภอที่มีลักษณะประชากรใกล้เคียงกัน จำนวน 30 คน นำมาวิเคราะห์ความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของ KR₂₀ และทำการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) ที่ 0.8

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ถึงสาธารณสุขอำเภอเชียงดาว เพื่อขอความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำหนังสือเข้าพบสาธารณสุขอำเภอเชียงดาวและประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ที่ลงไปเก็บข้อมูล
3. อบรมผู้ช่วยวิจัยเพื่อไปช่วยเก็บข้อมูลโดยเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน 6-10 คน และทดสอบความเข้าใจของผู้ช่วยวิจัยโดยใช้เวลาในการอบรม 1 วัน
4. แจกผู้นำชุมชนทราบและขอความร่วมมือถึงการเข้าไปเก็บข้อมูลในพื้นที่
5. ให้ผู้ช่วยวิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้กับกลุ่มตัวอย่างที่จะตอบแบบสอบถามขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยความสมัครใจ ข้อมูลที่ได้ถือเป็นความลับส่วนบุคคล และไม่มีผลใดๆ ทั้งสิ้น
6. เก็บข้อมูลโดยให้ประชาชนกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม อ่านแบบสอบถาม และตอบแบบสอบถามด้วยตนเองและผู้ช่วยวิจัยทำการสัมภาษณ์บุคคลในครอบครัวตามแบบสัมภาษณ์ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตรวจสอบเบื้องต้น ประเมินความก้าวหน้าสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น การแก้ไขปัญหาและการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นในระหว่างการเก็บข้อมูลทุกๆ วัน ก่อนลงไปเก็บข้อมูล
7. นำแบบสอบถามและผลการสัมภาษณ์ที่ได้ มาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน เพื่อเตรียมข้อมูลสำหรับการนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

ระยะเวลาในการดำเนินการศึกษาวิจัย

ผู้ศึกษาเริ่มทำการค้นคว้า เขียนโครงร่างงานวิจัย สร้างและทดสอบเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลและสรุปผลการวิจัย ตลอดจนจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์ ระหว่างเดือนสิงหาคม 2552 ถึง มีนาคม 2553

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบตามจำนวนที่กำหนดแล้ว นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ลงรหัสตามตัวแปรที่กำหนด ผู้ศึกษานำข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ SPSS (Statistical Package for Social Science) For Windows Version 17.0

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้ค่าสถิติอย่างง่าย ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ฐานนิยม (Mode) มัชยฐาน (Median) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การจัดอันดับที่และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์โดยสถิติ ONE-WAY ANOVA แล้วสรุปผลการศึกษาเป็นเชิงพรรณนาต่อไป

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิดและการสัมภาษณ์ โดยจับประเด็นเนื้อหาที่มีความหมายคล้ายคลึงกันเป็นกลุ่มๆ โดยทฤษฎีทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ แล้วสรุปผลการศึกษาเป็นเชิงพรรณนาต่อไป